

2000. a rahva ja eluruumide loendusel kasutatud mõisted

Ajateenija – isik, kes oli ajateenija Eesti Vabariigi kaitseväes, mereväes või piirivalves, samuti relvajõududega võrdsustatud kohustuslikus tegevteenistuses. Ajateenijaiks loeti riigikaitsealistes õppeasutustes õppijad (juhu, kui nende õppimine oli võrdsustatud ajateenistusega). Üleajateenijad ja ohvitserkoosseis loeti töötavaks.

Ajutise kohaloleku kestus – aeg (kuudes) ajutiselt kohaloleva isiku saabumisest antud haldusüksusesse või asulasse kuni loendusmomendini. Lühiajalise (alla ühe kuu) kestnud kohaloleku korral märgiti kestuseks üks kuu. Üldhariduskoolide õpilased, kes elasid õppimiskohas, loeti seal ajutiselt kohalolevaks alates kooliaasta algusest.

Ajutise äraoleku kestus – aeg (kuudes) isiku püsielukohast (ajutisest) lahkumisest kuni loendusmomendini. Lühiajalise (alla ühe kuu) kestnud äraoleku korral märgiti kestuseks üks kuu. Üldhariduskoolide õpilased, kes elasid õppimiskohas, loeti vanemate elukohast ajutiselt äraolevaks alates kooliaasta algusest.

Ajutiselt kohalolev rahvastik – loendusmomendil antud haldusüksuses või asulas vähem kui aasta ajutiselt elanud isikud, kelle püsielukoht oli mujal.

Ajutiselt äraolev rahvastik – isikud, kes olid loendusmomendiks oma püsielukohast pidevalt ära olnud vähem kui ühe aasta ja kes õöl vastu 31. märtsi 2000. a kell 00.00 viibisid:

- eluruumides väljaspool oma püsielukoha järgse linna või valla piire
- hotellides ja teistes majutusasutustes, tervishoiu-, hoolekande- jm asutustes olenemata asutuse asukohast (kas samas linnas, vallas või mujal)
- üldhariduskoolide ühiselamutes või mujal väljaspool kodu seoses õppimisega (v.a kõrgkoolides, keskeri- ja teistes kutseõppeasutustes õppijad)
- kasarmutes jm seoses ajateenistuse, kaitseväge kordusõppuste või alternatiivteenistusega
- politseiasutuses kinnipeetavana või kinnipidamisasutuses eeluurimise all olevana
- kinnipidamisasutuses karistusaajaga vähem kui üks aasta
- reisijana rahvusvaheliste liinide sõidukites
- välisriikides

Ajutiselt äraolevaks ei loetud isikuid, kes loendusmomendil ei olnud oma püsielukohas, kuid viibisid samas linnas või vallas mõnes teises eluruumis, samuti neid, kes viibisid mõnes teises linnas või vallas kohtades, kus neid loendada ei olnud võimalik või kus loendust polnud ette nähtud (olid tööl, olid kuhugi teel jne).

Ametiala – isiku amet põhitöökohal (peamiste tööülesannete ja kohustuste põhjal).

Eestis ajutiselt viibiv rahvastik – välisriikide alalised elanikud, kes loendusmomendil viibisid Eestis.

Elatusallikas – igasugune rahaline või muul kujul (toiduainetena, rõivastena, peavarjuna, küttena vms) saadud sissetulek, mis on oluline isiku toimetulekul. Märgiti viimase 12 kuu (loendusmomendi seisuga) peamine elatusallikas. Kui isik pidas toimetulemisel oluliseks kaht elatusallikat, märgiti kõige tähtsam esimeseks elatusallikaks ja tähtsuselt järgmine teiseks, kusjuures elatusallikate tähtsuse järjestuse määras loendatav ise (nt sissetuleku suuruse järgi). Juhul kui isikul oli viimasel ajal elatusallikas oluliselt muutunud ja see olukord vältas edaspidi tõenäoliselt pikka aega (isik jäi pensionile, sai püsiva töö, jäi lapsehoolduspuhkusele, astus ajateenijana kaitsevärke vms), märgiti peamiseks elatusallikaks see, mis oli oluline isikule just viimasel ajal ning jäi peamiseks elatusallikaks ilmselt ka edaspidi.

- Palk, töötasu - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli viimase 12 kuu jooksul teinud tööd tasu eest, mis saadi rahas või natuuras (toiduained, küte vms) kas töölepingu, töövõtulepingu, avaliku teenistuse seaduse või tööandjaga sõlmitud suulise kokkuleppe alusel. Siia kuulusid kõik töö (ka juhutöö) eest saadud hüvitised, kaasa arvatud honorar, lepinguline

tasu, preemia, samuti tükitöö korras tasustatud töö eest saadud tulu, jootraha ning komisjonitasu või tööandjaga kokkulepitud protsent käibest. Töötasuna arvestati ka mingi kindla töö, uurimuse või projekti tarbeks saadud stipendiume või muud raha.

- Ettevõtjatulu, tulu talupidamisest - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud tulu tootmis-, vahendus- või äritegevusest, milles loendatav oli ise aktiivselt tegev. See, kas tegemist oli üksikisiku või ettevõttega, kas ettevõtte oli registreeritud või mitte, ei olnud oluline.
- Omanditulu, sissetulekud kapitalilt (renditulud, dividendid, intressid) - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud tulu omandi (kinnis- või vallasvara) väljaüürimisest, väljalaenatud raha või hoiuse intressidest, aktsiadiividendist või ettevõtlusest või äritegevusest või mõnel muul moel, milles loendatav ei olnud ise aktiivselt tegev.
- Pension - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud oma elatise vanadus-, rahva-, töövõimetus-, toetajakaotus- või mingist muust pensionist.
- Toetused, stipendiumid, abirahad - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud peamise elatise toimetulekutoetusest, riiklikest või muudest lastetoetustest, riiklikust töötu abirahast, Eesti riigi, omavalitsuste, välisriikide või eraisikute asutatud fondide stipendiumidest (v.a mingi kindla töö, uurimuse või projekti tarbeks saadud stipendiumid või muu raha - need arvestati töötasuna) või muudest abirahadest, näiteks vabakutselistele kunstnikele ja kirjanikele (Kultuurkapitali vms fondi vahendusel). Riiklikud ja muud lastetoetused (kui need olid toimetulekuks olulised) märgiti elatusallikana sellele lapse vanemale või hooldajale, kelle nimele need olid määratud.
- Institutsiooni ülalpidamisel - märgiti isikule, kes oli viimase 12 kuu jooksul olnud peamiselt institutsiooni ülalpidamisel, näiteks hoolealused hoolekandenasutustes (laste-, üldhoolede-, erihooldekodud jms), ajateenijad kaitseväeteenistuses, kinnipeetavad kinnipidamisasutustes vms.
- Teiste isikute ülalpidamisel - märgiti isikule, kes oli kas leibkonnaliikmete või teiste isikute (vanemad, abikaasa, sugulased jt) ülalpeetav, näiteks laps. Teiste isikute ülalpidamisel olevaks märgiti ka üliõpilased, kes said viimase 12 kuu (loendusmomendi seisuga) jooksul toetust (raha või toiduna) oma vanematelt ning kelle elatusallikatest hõlmas see toetus olulise osa. Alimentidest olulise elatise saanud isikud märgiti samuti siia.
- Laenud, elatamine hoiustest, laekumised vara müügist - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud elatise näiteks õppelaenudest või muudest kohe tarbimiseks mõeldud laenudest, ka oma hoiuarvelt võetud rahast (säästud), aktsiate või fondiosakute, kinnis- või vallasvara müügist, s.t varem kogutud vara realiseerimisest elatise saanud isikule. Ei arvestatud eluruumide, hoonete vms ostmiseks võetud laene.
- Isiklik abimajapidamine - märgiti elatusallikaks isikule, kes oli saanud põhilise osa elatisest põllumajandussaaduste (juurvili, aiasaadused vms) tootmisest ainult iseenda tarbeks.
- Muu allikas - märgiti elatusallikaks isikule, kes viimase 12 kuu jooksul oli saanud elatise allikaist, mis ei sobinud ühessegi teise esitatud elatusallika kategooriatest. Sellesse rühma kuulusid ka isikud, kelle põhiliseks elatusallikaks oli kerjamine või jäätmete (prügi ja pudelite) korjamine vms.

Elukoht (alaline elukoht, püsielukoht) – haldusüksus või asula, kus asub eluruum, milles isik loenduse ajal alaliselt elas. Elukoht 1989. aasta rahvaloenduse ajal (12. jaanuaril 1989) märgiti 2000. aasta algul kehtinud haldus- ja asustusjaotuse alusel. Isikutel, kes elasid sel ajal väljaspool Eesti Vabariigi praegust maa-ala, märgiti riigi nimetus 2000. aastal kehtinud riigipiiride alusel. Elukohaks loeti koht, kuhu isik kavatses jääda elama või kus ta oli elanud vähemalt ühe aasta (1989. aastal vähemalt kuus kuud). Isikul, kellel oli rohkem kui üks elukoht, loeti (põhi)elukohaks koht, kus elas tema leibkond. Õppimiskohas elavate kõrgkoolide, keskeri- ja teiste kutseõppeasutuste õpilaste elukohaks loeti õppimiskoha asukoha eluruum (mitte vanemate elukoht). Institutsioonis (hoolekandenasutused, kinnipidamisasutused jm) rohkem kui aasta elanud või sinna rohkem kui aastaks jäävate isikute elukohaks loeti institutsioon (1989. aastal oli ajapiiriks kuus kuud). Ajateenijate elukohaks loeti koht, kust nad ajateenistusse läksid. Loenduse ajal välisriigis viibinud Eesti Vabariigi diplomaatiliste ja konsulaaresinduste diplomaatilise personali ja nende leibkonnaliikmete elukohaks loeti nende elukoht Eestis. Kodutute elukohaks loeti asula, kus nad loendati.

Eluruum – aastaringseks elamiseks sobiv pereelamu, korter või muu omaette ruum. Lisaks sellele loeti eluruumiks eluase, mis ei olnud alaliseks elamiseks kavandatud, kuid kus loendusmomendil elas alaliselt vähemalt üks isik. Eluruumid jaotati tavaeluruumideks, mittetavaeluruumideks ja majutusruumideks.

- Tavaeluruum - pereelamu, osa pereelamust, korter või omaette tuba (toad). Loendati kõiki tavaeluruumi, sõltumata sellest, kas seal loendusmomendil mõni isik asus või elas. Tavaeluruumid jaotati järgmiselt:
 - a. pereelamu - väikeelamu (sh taluelamu, kaksikelamuboks, ridaelamuboks või endine suvemaja, mis on kohandatud aastaringseks kasutamiseks), mis moodustab ühe eluruumi.
 - b. osa pereelamust - pereelamu on jaotatud mitmeks eluruumiks (eraldi sissepääsud ja abiruumid või ainult eraldi köögid).
 - c. korter - eluruum, mis on teistest eluruumidest ehituslikult isoleeritud ja võimaldab korraldada majapidamist (olemas abiruumid). Korteriks loeti ka kööktoad ja tööandja eluruumid.
 - d. omaette tuba (toad) - ühiselamu tüüpi majade isoleeritud tuba (toad), mida ei kasutatud loenduse ajal majutusruumina (nt erastatud tuba endises ühiselamus).
- Mittetavaeluruum (elamiseks kasutatav mitteiluruum) - siia kuuluvad mitmesugused elamiseks kohandatud ruumid (laohoone, veski, garaaž jne), suvemajad, mis ei sobi aastaringseks kasutamiseks, vagunelamud, haagiselamud, paatmajad, laevad, kui neis loendusmomendil elas alaliselt vähemalt üks leibkond. Siia ei kuulu reisijate majutusruumid laevadel ja rongikupedes, neid eluruumideks ei loetud.
- Majutusruum - ühiselamu, hotelli, kämpingu, motelli, pansioni, võõrastemaja, spordi- ja puhkebaasi, puhkekodu, külalistemaja, turismitalu vms tuba (toad), mis on põhimõtteliselt ette nähtud ajutiseks kasutamiseks (leibkonnal puudub omandiõigus), kuid kus loendusmomendil elas alaliselt vähemalt üks isik.

Eluruumi asustatus – tavaeluruumid jaotati asustatuse alusel järgmiselt:

- Asustatud eluruum - eluruum, mis oli loendusmomendil vähemalt ühe isiku püsielukoht.
- Reserveeritud eluruum - eluruum, mis ei olnud loendusmomendil ühegi isiku püsielukoht, kuid seal elas ajutisi elanikke või oli omanik selle reserveerinud hooajaliseks või teisejärguliseks kasutamiseks.
- Asustamata eluruum - eluruum oli asustamata, kui see ei olnud loendusmomendil ühegi isiku püsielukoht ega olnud ka reserveeritud. Loendati vaid need asustamata eluruumid, mis sobivad aasta läbi kasutamiseks.

Eluruumi kasutamise alus – leibkonnad jaotati eluruumi kasutamise aluse järgi järgmiselt:

- Omanik - eluruumis elab leibkond, mille üks liige on eluruumi omanik.
- Elamuühistu liige - leibkonnas on vähemalt üks elamuühistu (-kooperatiivi) liige.
- Üürnik - leibkonnal on üüri- või allüürileping eluruumi kasutamise kohta või muu seaduses ette nähtud alus (sh suuline kokkulepe).
- Muu - leibkonnal puudub eluruumi kasutamiseks igasugune alus või pole kasutamise alust võimalik määrata.

Eluruumi omanik – tavaeluruumid jaotati omaniku järgi järgmiselt:

- Riik - omanik on riigiasutus või riiklik organisatsioon (fond).
- Kohalik omavalitsusüksus - omanik on linn (linnaosa) või vald.
- Eesti elanik - omaniku püsielukoht on Eestis.
- Välisriigi elanik - omaniku püsielukoht asub väljaspool Eesti Vabariiki.
- Elamuühistu - omanik on elamuühistu (-kooperatiiv). Siia ei kuulu korteriühistu liige, kes on eluruumi omanik.
- Muu - omanik on näiteks äriühing, kirik või muu mittetulundusühing, sihtasutus, põllumajandusühistu jms.

Eluruumi pind – tubade ja abiruumide (köök, esik, garderoob, hall, tualett, sahv, vaheruum, vannituba, panipaik, veranda, sisseehitatud seinakapid) põrandapinna summa. Lodžasid, rõdusid, terrasse (s.o lahtisi pindu), keldreid, garaaže, trepikodasid ja muid üldkasutatavaid ruume paljukorterilistes elamutes eluruumi pinna hulka ei arvestatud. Eluruumi keskmine pind saadakse eluruumide kogupinna jagamisel nende eluruumide arvuga, mille pind on teada.

Emakeel – keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Lapse emakeele ütlesid vanemad. Kui vanematel oli lapse emakeele üle otsustamisel raskusi, märgiti keel, mida leibkonnas tavaliselt kõneldi. Kurtummade emakeeleks märgiti keel, milles nad lugesid ja kirjutasid või mida rääkisid nende leibkonnaliikmed või isikud,

kellega nad peamiselt suhtlesid. Mittekõnelevaid vaimse puudega isikuid vaadeldi samuti nagu kurtummasid.

Faktiline rahvastik – loendusmomendil antud haldusüksuses või asulas kohalolevad alalised elanikud ja lisaks seal vähem kui aasta ajutiselt elanud isikud.

Haridus – kui ei ole mingit täiendust, siis tähendab see haridustaset. Isiku haridustaseme määrab kõrgeim formaalharidussüsteemis (s.t üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud õppekava, lõpetamata jäänud haridus seda ei tõsta. Eristatud on üldhariduskoolis (keskkool, gümnaasium, põhikool) omandatud haridus ehk üldharidus ja kutse- või erialaharidus (kutse- või keskeriõppeasutuses või kõrgkoolis omandatud haridus). Välisriigis kutse- või erialahariduse omandanud isikute haridustase on määratud analoogiliselt Eestis omandatud haridustaseme määramisega.

- Doktori-/teaduskandidaadi kraad - isikud, kellele on antud doktorikraad või teaduskandidaadi kraad, ning residentuuri lõpetanud isikud.
- Magistrikraad - isikud, kellele on antud magistrikraad, ning internatuuri lõpetanud isikud.
- Kõrgharidus - isikud, kellel on kõrgharidust tõendav diplom (on läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava, v.a rahvaülikooli, marksismi-leninismi ülikooli). Kõrgema parteikooli lõpetanud isikul on kõrgharidus juhul, kui see kool andis oma eksisteerimise ajal kõrghariduse (sellised koolid olid Moskvast ja Leningradis).
- Keskeri/tehnikumiharidus pärast keskharidust - isikud, kes on keskhariduse baasil lõpetanud keskeriõppeasutuse või muu õppeasutuse keskerihariduse taseme õppekava.
- Kutsekeskharidus keskhariduse baasil - isikud, kes on lõpetanud keskhariduse baasil mõne õppeasutuse kutsekeskhariduse taseme õppekava.
- Keskeri/tehnikumiharidus pärast põhiharidust - isikud, kes on põhihariduse baasil lõpetanud keskeriõppeasutuse või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse taseme õppekava.
- Kutseharidus koos keskhariduse omandamisega - isikud, kes koos kutseharidusega omandasid sama õppekava raames keskhariduse. Siia ei kuulu need, kes üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis vm) omandasid lisaks keskharidusele dokumendi kutsealase ettevalmistuse kohta.
- Kutseharidus koos põhihariduse omandamisega - isikud, kes koos kutseharidusega omandasid sama õppekava raames põhihariduse.
- Kutseharidus - isikud, kes on saanud dokumendi kutsealase ettevalmistuse kohta kutseõppes (kutsekoolis, tehnikakoolis vms), ilma et nad oleks samas omandanud algharidustki. Täiend- ja ümberõpet, töökohal toimunud väljaõpet ning huviharidust (keeltekursused, rahvaülikoolid) kutsehariduseks ei loeta.
- Üldkeskharidus - isikud, kes on lõpetanud kümne-, üheteistkümne- või kaheteistkümneklassilise keskkooli, gümnaasiumi, reaalkooli, üldharidusliku kolledži (v.a ajavahemikul 1934-1940 tegutsenud progümnaasiumi või reaalkooli) või saanud keskhariduse erikoolis (puudega laste koolis või kinnises erikoolis).
- Üldpõhiharidus (mittetäielik keskharidus) - isikud, kes on lõpetanud
 - a. mittetäieliku keskkooli või seitse klassi 1961. aastal või enne seda;
 - b. vähemalt kaheksa klassi ajavahemikul 1962-1989;
 - c. põhikooli või vähemalt üheksa klassi 1990. aastal ja hiljem;
 - d. 1940. aastani tegutsenud reaalkooli või progümnaasiumi;
 - e. on saanud põhihariduse erikoolides.
- Algharidus - isikud, kes on lõpetanud
 - a. üheklassilise vallakooli, linnaalgkooli, ühe- või kaheklassilise ministeeriumikooli, kihelkonnakooli, kõrgema algkooli, kroonualgkooli, rahvakooli aastani 1920;
 - b. aastal 1930 või varem neli või kuus klassi;
 - c. kuus klassi 1930-1944 (ka õhtualgkoolid täiskasvanuile);
 - d. neli klassi ajavahemikul 1945-1971 või 1991-1996;
 - e. kolm klassi ajavahemikul 1972-1989;
 - f. 1990. aastal või hiljem kuus klassi.
- Alghariduseta, kirjaoskaja - isikud, kes pole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet, kuid oskavad vähemalt ühes keeles arusaamisega lugeda ja kirjutada (sh ka pimedate kiri) lihtsamat teksti oma igapäevast elu puudutavatel teemadel.
- Alghariduseta, kirjaoskamatu - isikud, kes ei oska üheski keeles arusaamisega lugeda ega kirjutada lihtsamat teksti isiku igapäevast elu puudutavatel teemadel.

Juhul kui ei esitata hariduse detailset jaotust, on agregeeritud järgmised tasemed:

- Kõrgharidus ja enam - kõrgharidus, magister, teaduste kandidaat/doktor.
- Keskhariidus - üldkeskhariidus, kutsehariidus koos keskhariiduse omandamisega ja kutsekeskhariidus keskhariiduse baasil.
- Põhihariidus - üldpõhihariidus, kutsehariidus koos põhihariiduse omandamisega.
- Põhihariiduseeta - alghariidus, alghariiduseeta kirjaoskaja, alghariiduseeta kirjaoskamatu, kutsehariidus.

Hoone – maapinnaga püsivalt ühendatud välispiirete, katuse ja siseruumidega ehitis. Vaatluse alla kuulusid vaid tavaeluruumidega hooned.

Hoone ehitusaeg – ajavahemik, kuhu kuulub hoone ametliku vastuvõtmise (ekspluatatsiooni andmise) aasta. Kui hoone oli hiljem ümber ehitatud, laiendatud vms, märgiti ehitusajaks ikkagi ajavahemik, kuhu jäi hoone esialgse vastuvõtmise aasta (v.a juhul, kui hoone oli täielikult hävinud ja hiljem taastatud). «Ehitus pooleli» märgiti hoone puhul, mille mõnda ruumi kasutati loendusmomendil juba püsivaks elamiseks, kuid kohalik omavalitsus ei olnud andnud hoone kasutusluba.

Hoone liik – hooned jaotati järgmiselt:

- Paljukorteriline elamu - vähemalt kolmest korterist koosnev elamu, millel on sissepääs üldjuhul ühisest esikust, koridorist või trepikojast.
- Ühepereelamu - algselt ühele perele projekteeritud ja ehitatud elamu, kus võib elada ka mitu leibkonda ning mis on korteriteks jaotamata. Siia kuuluvad ka taluelamud ja endised suvemajad, mis on kohandatud aastaringseks elamiseks. Kui pereelamu oli ümber ehitatud kaheks isoleeritud korteriks, märgiti vastus «muu väikeelamu». Ühepereelamu mõiste erineb mõistest «pereelamu», mis tähistab eluruumi tüüpi ning hõlmab ka ridaelamu boksi ja kaksikelamu boksi. Hoone liik «ühepereelamu» hõlmab ainult korteriteks jaotamata ühepereelamut.
- Muu väikeelamu on:
 - a. kaksikelamu (paarismaja), mille moodustavad kaks kõrvuti asetseval krundil küljelt kokkuehitatud pereelamut (erandina ka ühel krundil asuv kahe sissepääsuga elamu - kahepereelamu);
 - b. ridaelamu, mis koosneb vähemalt kolmest tule müüri või katusega ühendatud eraldi sissekäiguga pereelamust (ridaelamu boksi);
 - c. pereelamu, kuhu on ehitatud kaks korterit.
- Elukorteri(te)ga mitteilamu - hoone, mille kasulikust pinnast kasutatakse elamiseks hinnanguliselt alla 50%.
- Majutushoone - hoone, mille pinnast kasutatakse majutamiseks vähemalt 50% (nt ühiselamu, hotell, kämping, motell, võõrastemaja, spordi- ja puhkebaas, puhkekodu, külalistemaja, turismitalu vms).
- Muu hoone - suvemaja (suvila või aiamaja), mis oli loendusmomendil vähemalt ühe isiku alaline elukoht, või elamiseks kohandatud hoone (saun, tall, veski, garaaž, laohoone jne), mida kasutas alalise elukohana vähemalt üks leibkond.

Institutsioonileibkonna ajutine liige – isik, kes oli loendusmomendi seisuga institutsioonileibkonnas elanud vähem kui aasta ja kes jäi sinna vähem kui aastaks.

Institutsioonileibkonna alaline liige – isik, kes oli loendusmomendi seisuga institutsioonileibkonnas elanud rohkem kui aasta või kes jäi sinna rohkem kui aastaks.

Isiku staatus leibkonnas – tavaleibkondade püsielanikud jaotati vastavalt nende staatusele leibkonnas isikuteks, kes kuuluvad mõnda perekonnatuuma («laps», «abikaasa», «vabaabielupartner», «üksikvanem») ning isikuteks, kes ei kuulu ühessegi perekonnatuuma («üksik», «muu staatus»).

- Laps - isik (sõltumata vanusest ja seaduslikust perekonnaseisust) loeti oma vanematega (vanemaga) ühes perekonnatuumas olevaks lapseks siis, kui tal endal polnud samas leibkonnas partnerit (abikaasat, vabaabielupartnerit) või last (lapsi). Lasteks loeti nii bioloogilised lapsed kui ka lapsendatud lapsed, kuid mitte kasulapsed.
- Abikaasa - isik, kellel on samas perekonnatuumas seaduslik abikaasa.

- Vabaabielupartner - isik, kellel on samas perekonnatuumas vastassoost vabaabielupartner.
- Üksikvanem - isik, kellel on samas perekonnatuumas lapsi, kuid ei ole partnerit (abikaasa, vabaabielupartner).
- Üksik - isik, kelle leibkonnas ei ole rohkem püsielanikke (s.o ühe liikmega leibkond).
- Muu staatus - isik, kes ei ole üksik, kuid kes ei kuulu ühessegi perekonnatuuma.

Kodakondsus – märgiti riik, mille kodanik isik on. Mitme kodakondsusega isikute puhul märgiti kuni kaks riiki. «Kodakondsus määratlemata» märgiti isikute puhul, kellele on välja antud välismaalase pass (*aliens passport* ingl k), samuti isikute puhul, kes väitsid, et nad ei ole dokumenti saanud ega tea oma kodakondsust. Lastel, kellel oli pass või kodakondsustunnistus, märgiti dokumendijärgne kodakondsus. Teiste laste puhul lähtuti järgnevast:

- a. laps loeti Eesti kodanikuks, kui vähemalt üks tema vanematest oli lapse sündimise ajal (kui isa suri enne seda, siis isa surmahetkel) Eesti kodanik;
- b. laps loeti välisriigi kodanikuks, kui vanem oli selle välisriigi kodanik. Kui laps omandas sünniga kahe riigi kodakondsuse, märgiti mõlemad kodakondsused;
- c. ülejäänud juhtudel loeti laps määratlemata kodakondsusega isikuks.

Tabelites, kus on esitatud iga isiku puhul üks kodakondsus, läks topeltkodakondsusega isikul arvesse järgnevas loetelus eespool olev kodakondsus: Eesti, Venemaa, Ukraina, Valgevene, Läti, Leedu, Soome, esimesena märgitud muu riik, teisena märgitud muu riik.

Laps leibkonnas – ühepere- ja mitmepereleibkondades loetakse lapseks leibkonnas elav püsielanik (sõltumata vanusest ja seaduslikust perekonnaseisust), kellel on samas leibkonnas vähemalt üks vanematest ning kellel ei ole samas leibkonnas abikaasat, vabaabielupartnerit või last (lapsi). Lapseks loetakse nii bioloogiline kui ka lapsendatud laps, kuid mitte kasulaps. Mõnes tabelis (vt tabelite märkusi) loetakse lasteks peale eelnimetatute ka kõik alla 18-aastased isikud, kellel ei ole samas leibkonnas vanemat (ega ka lapsi või partnerit).

Kahe- ja enamaliikmelistes mitmepereleibkondades loetakse lapseks alla 18-aastased isikud.

Lapse vanem – isik, kellel endal või kelle partneril (abikaasa, vabaabielupartner) on samas leibkonnas laps.

Leibkond – ühisel aadressil elavad isikud, keda seob ühine kodune majapidamine (ühine eelarve ja ühine toit). Üksinda elav isik loeti omaette leibkonnaks. Leibkonna liikmete vaheline sugulus- või hõimlussuhe ei olnud tingimata vajalik. Kui isik elas kellegagi ühises eluruumis, kuid oli omaette leival ja eraldi eelarvel, siis loeti ta omaette leibkonnaks. Hoolekande-, tervishoiu- ja muudes asutustes ning ajateenistuses ja kinnipidamiskohtades viibinud isikud, keda nimetatud asutus toitis, moodustasid institutsioonleibkonna.

Leibkonna koosseis – tavaleibkonnad jaotati koosseisu järgi kolme järgmisse rühma - mitmepereleibkonnad, ühepereleibkonnad ja mitmepereleibkonnad. Iga rühm jaotati omakorda (eri tabelites eri detailsuse astmega) alarühmadeks.

- Mitmepereleibkond - leibkond, mis ei sisalda perekonnatuuma (nt ühe liikmega leibkond; vanavanem ja lapselaps; õde ja vend; suguluses mitteolevad isikud).
- Ühepereleibkond - leibkond, mis sisaldab ühte perekonnatuuma ja kus võib lisaks elada ka isikuid, kes ei kuulu perekonnatuuma (nn «muud isikud»).
- Mitmepereleibkond - leibkond, mis sisaldab kahte või enam perekonnatuuma ning kus võib lisaks elada ka isikuid, kes ei kuulu perekonnatuuma.

Leibkonna liik – leibkonnad jaotati tavaleibkondadeks, institutsioonleibkondadeks ja kodutute leibkondadeks.

- Tavaleibkond - leibkond, kellel oli elukohaks eluruum ja kes ei elanud püsivalt institutsioonis.
- Institutsioonleibkond - leibkond, mis koosnes isikutest, kes loendusmomendil elasid püsivalt või ajutiselt kogu ööpäeva tegutsevas, neile isikutele ülalpidamist (söök, eluruum, vajadusel hooldus) andvas asutuses (institutsioonis), kusjuures selle kuuluvus ja rahastamise allikad ei olnud olulised. Kõik ühes asutuses viibijad loeti üheks leibkonnaks. Leibkonna koosseisu ei loetud asutuse teenindavat personali. Institutsioonid jaotati järgmiselt:
 - a. haridusasutus - nt kinnised erikoolide internaadid, kus lapsed on asutuse ülalpidamisel.

- b. tervishoiuasutus - nt haiglad, taastusravikeskused, mudaravilad ja muud statsionaarsed ravi andvad asutused.
- c. hoolekandeaasutus - nt laste hoolekandeaasutused - üldlastekodud, SOS-lastekülad, väikelastekodud, erilastekodud, noortekodud, koolkodud, perelastekodud, segatüüpi hoolekandeaasutused; täiskasvanute hoolekandeaasutused - üld- ja eritüüpi hoolekandeaasutused, varjupaigad ja rehabilitatsioonikeskused. Kodutute varjupaiku, kus ööbitakse juhuslikult ühe öö kaupa, ei loetud institutsioonideks.
- d. militaarasutus - nt kasarmud.
- e. usuasutus - nt kloostrid.
- f. muu asutus - nt kinnipidamisasutused, pagulaslaagrid.
- Kodutu - isik, kellel puudus loendusmomendil eluruum ja kes ööbis juhuslikes keldrites, trepikodades, soojussõlmedes, mahajäetud hoonetes, onnides, kodutute varjupaikades jms. Kodutuks ei loetud isikut, kes elas püsivalt mõnes elamiseks mitte ette nähtud ruumis (vt eluruumi tüüp «elamiseks kasutatav mitteeluruum»). Kodutud võisid moodustada ka mitmeliikmelise leibkonna.

Leibkonna suurus – leibkonna püsielanike arv.

Linnade rahvastik – omavalitsuslike linnade rahvastik. Vallasiseste linnade rahvastik on esitatud valdade koosseisus.

Loendusmoment – loendusega kogutavate andmete fikseerimise kuupäev ja kellaaeg. 2000. a rahvaloenduse loendusmoment oli 31. märtsil 2000. aastal kell 00.00.

Majanduslikult aktiivne rahvastik (töötajad) – (15-aastased ja vanemad või teadmata vanusega) isikud, kes loeti loenduseelsel nädalal (20.-26. märts 2000) töötavaks või töötuks või kes olid ajateenijad.

Majanduslikult mitteaktiivne rahvastik (majanduslikult passiivne rahvastik) – 15-aastased ja vanemad isikud, kes loenduseelsel nädalal (20.-26. märts 2000) ei soovinud või ei saanud mingil põhjusel töötada, kuid keda ei loetud töötuks või ajateenijaks, ning kõik alla 15-aastased isikud.

- (Üli-)õpilane - isik, kes omandas üld-, kutse- või erialaharidust (riiklike õppekavadega fikseeritud ja organisatsiooniliselt tagatud haridus) formaalharidussüsteemis, s.t üldhariduskoolis, kutseõppes või kõrgkoolis. Riigikaitsealises õppeasutuses õppija märgiti ajateenijaks (juhul kui õppimine oli võrdsustatud ajateenistusega). Akadeemilisel puhkusel viibija klassifitseeriti vastavalt tegevusele, millega ta puhkuse ajal oli hõivatud.
- Pensionär - isik, kellele oli määratud vanadus-, toitjakaotus-, töövõimetus- või rahvapension.
- Kodune - isik, kes ei otsinud tööd ega olnud valmis kahe nädala jooksul tööle asuma ning kes enamik aega tegeles tasustamata majapidamisülesannetega ja/või hoolitses laste ning teiste pereliikmete eest, näiteks lapsehoolduspuhkusel olia (siia ei kuulunud rasedus- ja sünnituspuhkusel olia) või muu kodumajapidamises tegev isik.
- Muudel põhjustel mittetöötav - eraldi väljatoomata põhjuste tõttu mittetöötav isik, sealhulgas
 - a. politsei- või kinnipidamisasutuses viibinu, sh politsei arestimajas, politsei arestikambris, vanglas, eeluurimisel või pagulaste vastuvõtupunktis olnu;
 - b. isik, kes ei näinud töötamiseks põhjust või elas oma varandusest (rantjee);
 - c. isik, kes soovinuks töötada, kuid oli mingil põhjusel töötusimiseest loobunud;
 - d. isik, kes hetkel ei otsinud tööd ega olnud valmis järgmise kahe nädala jooksul tööle asuma, sest õppis täiendusõppekursustel;
 - e. puude või pikaajalise haiguse tõttu mittetöötav isik.

Mitteõppija – 3-aastane või vanem või teadmata vanusega isik, kes ei käi koolieelses lasteasutuses, ei õpi üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses ega kõrgkoolis. Siia kuuluvad ka isikud, kes käivad koolieelikute ettevalmistusrühmas, ülikooli ettevalmistuskursustel või õpivad tööalastel täiendus- või ümberõppekursustel, töötute koolitusel või huvialakursustel (vabahariduskoolituses).

Paar – hõlmab nii abielu- kui ka vabaabielupaare (mees-naine suhted).

Perekonnatuum (perekond) – perekonnatuuma moodustavad samas leibkonnas elavad isikud, kes on omavahel seotud kui abielupartnerid, vabaabielupartnerid või kui vanem ja laps. Iga leibkonnaliige saab kuuluda vaid ühte perekonnatuuma. Perekonnatuumaks võivad olla

- a. seaduslikus abielus olev paar või vabaabielupaar ilma lasteta (lasteta paar),

- b. seaduslikus abielus olev paar või vabaabielupaar koos lastega (lastega paar; lapsed ei pea olema ühised),
- c. lapsega (lastega) üksikvanem.

Isik (sõltumata vanusest ja seaduslikust perekonnaseisust) loeti oma vanematega (vanemaga) ühes perekonnatuumas olevaks lapseks siis, kui tal endal polnud samas leibkonnas partnerit (abikaasat, vabaabielupartnerit) ja/või last (lapsi). Lasteks loeti nii bioloogilised lapsed kui ka lapsendatud lapsed, kuid mitte kasulapsed.

Perekonnatuum ei saa koosneda rohkem kui kahe järjestikuse põlvkonna esindajatest. Kui leibkond koosnes kolme (või enama) põlvkonna liikmetest, kelle vahel olid vanemlussuhted (näiteks laps, tema ema ja vanaema), siis moodustus perekonnatuum kahest nooremast põlvkonnast. Konkureerivate suhete korral eelistati

- a. abielu/kooselu suhteid vanemlussuhtele,
 - b. vanemlussuhte hulgas eelistati nooremate põlvkondade vahelisi suhteid.
- Taasloodud perekonnatuum - ühe või enama lapsega abielu- või vabaabielupaar, kus vähemalt üks laps on ainult ühe kooselava partneri laps.

Puue (pikaajaline haigus või puue) – isik loeti puuet omavaks, kui tal oli 31. märtsil 2000. aastal mõni haigus või puue (endine termin «invalidsus»), mille oli kindlaks teinud arstlik ekspertiis ja mis oli kestnud (või arvati kestvat) vähemalt ühe aasta. Kui puudega isik vajab pidevat kõrvalist abi igapäevatoimingutes (söömine, pesemine, riietumine, tualeti kasutamine jm), märgistati vastus «vajate igapäevast kõrvalist abi enda eest hoolitsemisel». Kõrvalise abi all peeti silmas ainult teiste inimeste abi, mitte tehnilisi abivahendeid (ratastool, kargud jm). Kõrvalabi vajadus märgiti siis, kui see oli tingitud puudest, mitte aga vanusest (nt väikelapsed, vanurid). Ilma puudeta isikutelt kõrvalabi vajadust ei küsitud.

Põhitöökoht – töökoht, kus isik töötas põhiosa tööajast.

Rahvastik (alaline rahvastik) – loendusmomendil antud haldusüksuses või asulas kohalolevad alalised elanikud ja lisaks sealt vähem kui aasta ajutiselt äraolevad elanikud.

Rahvus – märgiti isiku enesemääratluse järgi. Isikul oli õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, kellega ta tundis end kõige tihedamini etniliselt ja kultuuriliselt seotud olevat. Lapse rahvuse ütlesid vanemad. Kui lapse ema ja isa olid eri rahvusest ja vanematel oli raskusi lapse rahvuse üle otsustamisel, eelistati ema rahvust.

Seaduslik perekonnaseis – 15-aastased ja vanemad ning teadmata vanusega isikud jaotati nelja järgmisse rühma:

- Pole seaduslikus abielus olnud - isik, kes ei ole kunagi seaduslikus abielus olnud.
- Seaduslikus abielus - isik, kelle abielu oli seaduslik (abielu sõlmimisel on koostatud perekonnaseisuasutuse abieluakt) ega olnud lõppenud abikaasa surma või abielulahutusega. Isik märgiti seaduslikus abielus olevaks ka siis, kui ta ei elanud abikaasaga koos, kuid lahutus oli (lõplikult) vormistamata. Abielu pidi olema sõlmitud mehe ja naise vahel.
- Lahutatud - isik, kelle eelmine seaduslik abielu lõppes abielulahutusega ja kes ei olnud uuesti seaduslikku abiellu astunud.
- Lesk - isik, kelle eelmine abielu lõppes abikaasa surmaga, sh kohtu poolt surnuks tunnistamisega, ja kes ei olnud uuesti seaduslikku abiellu astunud.

Sisserände aeg – aasta, millal asuti Eestisse alaliselt elama. Korduvalt Eestisse elama asumisel märgiti viimane Eestisse asumise aasta.

Sünnikoht – ema elukoht isiku sündimise ajal vastavalt 2000. aasta algul kehtinud haldus- ja asustusjaotusele. Välisriigis sündinutel märgiti riigi nimetus vastavalt 2000. aasta algul kehtinud riikide jaotusele. Isikud, kes on sündinud enne 1945. aastat Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone vahelisel alal (Narva jõe tagune Virumaa osa ja Petserimaa osa), loeti Venemaal sündinuteks, kuid neid ei arvatud Eestisse sisserännanute hulka.

Sünniriik – märgiti praegu kehtivate riigipiiride alusel. Isikutel, kes on sündinud enne 1945. aastat Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone vahelisel alal (Narva jõe tagune Virumaa osa ja Petserimaa osa), loeti sünniriigiks Venemaa. Kui rahvastik on jagatud Eestis sündinuteks ja

välisriikides sündinuteks, siis on loetud viimasesse gruppi ka need isikud, kelle täpne sünniriik on teadmata, kuid vastusest ilmneb, et nad on sündinud välisriigis (näit «Kesk-Aasia» jm).

Sünnitatud laste arv – 15-aastaste ja vanemate ning teadmata vanusega naiste elussündinud lapsed, olenemata sellest, kas nad loenduse ajal elasid või olid surnud. Arvesse ei läinud lapsendatud lapsed ja kasulapsed. Need tabelid, mis käsitlevad sünnitanud naisi vanuse järgi, hõlmavad ka neid naisi, kes olid loendusmomendil nooremad kui 15-aastased.

Teadmata – tabeli rida või veerg «teadmata» hõlmab juhtumeid, kus vastus on loenduslehele märkimata või on märgitud vastus, mida ei ole võimalik üheselt tõlgendada.

Tegelik perekonnaseis – 15-aastased ja vanemad ning teadmata vanusega isikud jaotati partneri (elukaaslase) olemasolu järgi kaheks:

- Partneriga kooselav - isik, kellel oli samas leibkonnas partner (elukaaslane), kellega ta oli seaduslikus abielus või vabaabielus.
- Ilma partnerita elav - isik, kellel ei olnud temaga ühes leibkonnas partnerit (elukaaslast).

Tegevusala – põhitööandja või isiku enda tootmise/majandustegevuse põhisuund.

Tehnovarustus – köögi (kööginishi), veevärgi, kanalisatsiooni, sooja vee, vanni (duši), sauna, veekloseti, elektri, gaasi, kesk- ja elektrikütte olemasolu eluruumis. Kui eluruumis oli mingi tehnovarustuse liik olemas, aga avarii tõttu, elanike soovil või nende maksejõuetuse tõttu välja lülitatud, siis loeti see ikkagi olemasolevaks. Kui aga tehnosüsteem on pikka aega (aasta ja rohkem) välja lülitatud toite lõppemise tõttu (näiteks endise majandi keskasula katlamaja enam ei tööta), siis see tehnovarustuse liik puudub (vastuseks märgiti «ei ole»).

- Köök - vähemalt nelja ruutmeetri suurune või kahe meetri laiune püsiseintega eraldatud ruum, mis on varustatud toiduvalmistusseadmetega ja kus üldjuhul on ka aken.
- Kööginish - eluruumis on toidu valmistamiseks sisustatud osa toast (näiteks statsionaarne pliit kööktoas või (aknata) alla nelja ruutmeetri suurune ajakohase küttekolde ja valamuga nish), köögi ja toa vaheline sein puudub (näiteks on lõhutud).
- Veevärk - «on» märgiti juhul, kui külm vesi tuli eluruumi torustiku kaudu välisvõrgust ja kasutati veekraani.
- Kanalisatsioon - «on» märgiti juhul, kui heitveed ja fekaalid juhiti torustiku kaudu tsentraalsesse või lokaalsesse kanalisatsioonivõrku või kogumis(imb)kaevu.
- Soe vesi - «on» märgiti juhul, kui seda saadi eluruumis asuvast kuumaveekraanist. Kas soe vesi tuli välisvõrgust või eluruumisisesest veesoojendist, ei olnud oluline.
- Vann (dušš) - «on» märgiti juhul, kui eluruumis asus statsionaarselt paigaldatud ja kanalisatsiooniga ühendatud vann või dušikabiin. Sooja vee saamisviis ei olnud oluline. Vann (dušš) saab olla ainult siis, kui eluruumis on kanalisatsioon.
- Saun - «on» märgiti nii siis, kui saun oli korterisse, ühepereelamusse või muusse väikeelamusse sisse ehitatud, kui ka siis, kui saun asus omaette hoonena ühepereelamu või muu väikeelamu krundil (s.o väljaspool eluruumi). Paljukorteriliste elamute keldritesse ehitatud ühissaunad arvesse ei läinud.
- Veeklosett - «on» märgiti juhul, kui fekaalid uhuti veevärgist tuleva veega kanalisatsiooni.
- Elekter - «on» märgiti juhul, kui eluruumil oli ööpäevaringne ühendus alalise elektrienergiaallikaga.
- Gaas - «on» märgiti nii võrgu- kui ka vedel(ballooni)gaasi olemasolu korral, olenemata selle kasutusviisist. Nendes ühisköögiga koridori tüüpi majades, kus köögis on statsionaarne gaasipliit, loeti gaasiga varustatuks kõik eluruumid (toad).
- Keskküte - «on» märgiti juhul, kui küte tuli eluruumi torustiku kaudu kas tsentraalsest või lokaalsest katlamajast, samuti korterisisese gaasisoojendi ja väikesemõdulise gaas- või tahkekütuse baasil töötava katla kasutamise korral. Eluruumis võib samal ajal olla mitu küttesüsteemi (keskküte, elekterküte, ahiküte); «on» märgiti siis, kui keskküte on valdav (enim kasutatav) küttesüsteem.
- Elekterküte - «on» märgiti juhul, kui soojatootmiseks kasutati eluruumis asuvaid statsionaarseid elektrikütteseadmeid (elektriküttekihi) ja see oli valdav küttesüsteem.

Tubade arv eluruumis – toaks loeti elutuba, magamistuba, lastetuba, kabinet, ärklituba, söögituba jne. Kui toa ja köögi vahel püsiseina ei olnud (näiteks lõhutud), loeti köök toa osaks. Kööki, esikut, tualettruume, vannituba, sahvrit, saunaruume jm abiruume tubade hulka ei arvatud. Kööktuba ja

tuba ühiselamu tüüpi hoones (kui tuba kasutati eraldi eluruumina) loeti samuti toaks. Tubasid, mida kasutati ainult äri- või tööeesmärkidel, ei arvestatud.

Töölane staatus – isiku staatus põhitöökohal. Töölase staatuse järgi jaotatakse töötavad isikud järgmiselt.

Palgatöötaja - isik, kes

- oli loenduseelsel nädalal hõivatud täis- või osaaajatööga asutuse, ettevõtte või muu töandja heaks, mille eest tasuti kas rahas või natuuras (pole oluline, kas see töökoht oli ametlikult registreeritud või mitte) või

- oli töandjaga lepingulises töövahekorras (tööleping, töövõtuleping, avaliku teenistuse seadusest tulenev töövahekord, suuline kokkulepe töandjaga), kuid puudus ajutiselt töölt.

Palgatöötajateks loeti ka ohvitserid ja allohvitserid, samuti juhutööga elatist teenivad isikud.

- Püsiva lepinguga palgatöötaja - palgatöötaja, kellel oli töandjaga olnud lepinguline töövahekord vähemalt aasta või töövahekord kestis tõenäoliselt aasta või kauem.
- Muu palgatöötaja - palgatöötaja, kelle lepinguline töövahekord töandjaga oli lühem kui aasta, samuti juhutöötaja.
- Ettevõtja-töandja, talupidaja palgalise tööjõuga - isik,
 - a. kellel oli oma ettevõtte või teenindus-vahendus-/äritegevus (töökoda, büroo, pood vms), kus kasutati pidevalt vähemalt üht palgatud töötajat (polnud oluline, kas ettevõtte oli registreeritud või mitte) või
 - b. kes pidas talu, kus pidevalt töötas vähemalt üks palgatud töötaja (peale oma pereliikmete). «Mitmemehefirmade» kaasomanikud loeti palgatöötajatega ettevõtjateks või palgatöötajateta ettevõtjateks sõltuvalt sellest, kas nende firmad kasutasid palgatööjõudu või mitte.
- Üksikettevõtja, vabakutseline, talupidaja ilma palgalise tööjõuta - isik, kes
 - a. tegeles oma töö saaduse (teenuse või toote) müümisega ja kellel olid saaduse valmistamiseks vajalikud tootmisvahendid ning kes ei kasutanud palgalist tööjõudu või
 - b. oli üheks partneriks partnerettevõttes, mis ei kasutanud palgalist tööjõudu või
 - c. pidas talu, milles ei töötanud pidevalt palgalist tööjõudu (peale oma pereliikmete) või
 - d. oli vabakutseline töötaja, s.t loominguline töötaja, kes ei olnud kellegi palgal (näiteks kunstnik, kirjanik vms). Vabakutseliseks ei loetud juhutööga leiba teenivat palgalist.
- Palgata töötaja pereettevõttes, talus - isik, kes töötas loenduseelsel nädalal ilma otsese palgata pereettevõttes (või talus, mis kuulus mõnele leibkonnaliikmetest) ning kes sai selle eest osa ettevõtte või talu sissetulekust või hüvedest.
- Tulundusühistu liige - isik, kes oli niisuguse ühistu liige, mille eesmärk on saada ainelist tulu ja jaotada see liikmetele.
- Ajateenija - isik, kes oli ajateenija Eesti Vabariigi kaitseväes, mereväes või piirivalves, samuti relvajõududega võrdsustatud kohustuslikus tegevteenistuses. Ajateenijaks loeti riigikaitsealises õppeasutustes õppijad (juhul, kui nende õppimine oli võrdsustatud ajateenistusega). Üleajateenijad ja ohvitserkoosseis loeti töötavaks.

Töönädala pikkus – isiku tüüpilise töönädala tegelik tööaeg tundides pikema ajavahemiku kestel kõigil töökohtadel kokku. Tööajaks loeti ka regulaarne ületunnitöö ja mitteametlikult töötatud tunnid. Töönädala pikkus põhitöökohal - isiku tüüpilise töönädala tegelik tööaeg tundides pikema ajavahemiku kestel põhitöökohal.

Töötaja – isik, kes loenduseelsel nädalal (20.-26. märts 2000)

- a. tegi tööd tasu eest lepingu või kokkuleppe alusel, kaasa arvatud
 - töö natuuras makstava tasu eest (toit, peavari, kütus vms);
 - töö, kus tasu maksti honorari, lepingulise tasu või preemiana, samuti tükitöö korras tasustatud töö, jootraha, komisjonitasu või töandjaga kokkulepitud käibeprotsendi kujul tasustatud töö;
- b. tegi tööd oma ettevõttes või talus, erapraksis;
- c. tegi tööd tasu eest või ilma tasuta mõne teise leibkonnaliikme ettevõttes või talus;
- d. tegi osatööajaga tööd;
- e. tegeles mittelegaalselt sissetulekut andva tegevusega;
- f. puudus töölt ajutiselt.

Uuritaval nädalal loeti töötavaks kõik, kes töötasid vähemalt tunni või puudusid töölt ajutiselt. Kui tegelik töötamine ei langenud vormilise töösuhtega kokku, lähtuti tegelikust töötamisest.

Töötamise koht (aadress) – isiku põhitöökoha/tööandja tegelik asukoht, kus ta töötas suurema osa ajast loenduseelsel nädalal.

- Kindel töötamise koht puudub - märgiti isikul, kes töötas nädala jooksul eri kohtades eri tööandjate juures.

Töötu – isik, kelle puhul oli uuritaval perioodil (20.-26. märts 2000) üheaegselt täidetud kolm järgmist tingimust:

- a. oli ilma tööta,
- b. oli nelja viimase nädala jooksul aktiivselt tööd otsinud,
- c. oli töö leidmisel valmis kahe nädala jooksul tööle asuma.

Aktiivseks töötamiseks loeti kõiki töö leidmiseks või ettevõtluse alustamiseks reaalset ettevõtetud samme (nt riiklikus või mõnes muus töövahendusbüroos registreerumine, võimalike tööandjatega kohtumine, kuulutamine ajalehes või vastamine kuulutustele, töösooviavalduste saatmine tööandjatele, info hankimine vabade töökohtade kohta tuttavatelt või sugulastelt, ajutise tööjõu värbamise kohtades (turud vms) käimine, ettevõtte/talu registreerimine, selle alustamiseks tegevusloa või laenu taotlemine, ettevõtte/talu rajamiseks maa, ruumide, seadmete, töötajate vms otsimine). Tööleasujad, kellel oli olemas kokkulepe töö alustamiseks, kuid kes ei olnud veel tööle asunud, loeti töötuks.

Usk (religioon, suhtumine religiooni) – 15-aastased ja vanemad ning teadmata vanusega isikud jagati religiooni suhtumise alusel järgmiselt:

- a. kindlat usku tunnistan - isik, kes peab omaks mõnda (religioosset) usutunnistust. Liikmeks olek kirikus või koguduses ei olnud selle variandi märkimiseks vajalik, samuti ei olnud oluline, kas isik oli ristitud või mitte. Selle variandi valimisel lisati usu nimetus, mida isik omaks peab. Märkida võis ainult ühe usu. Märkida ei tohtinud vastuseid, mis ei ole religiooni alaliigid, näit «usun jumalat», «oma usk» jm;
- b. usu suhtes ükskõikne - isik, kes usku ei eita, kuid ei pea ka ühtegi usku omaks;
- c. ateist - isik, kes teadlikult eitab jumala olemasolu ning religiooni;
- d. ei oska vastata - isik, kes ei suutnud määratleda oma suhtumist religiooni;
- e. ei soovi vastata - isik, kes ei olnud nõus usu küsimusele vastama.

Usu küsimusele vastamine oli vabatahtlik.

Vabaabielus – isik, kes ei ole seaduslikus abielus, kuid on enesemääramise järgi elukaaslasega (partneriga) abielulistest suhetes ning kellel on elukaaslasega ühine elukoht ja leibkond. Vaadeldakse ainult vastassooliste suhteid.

Valdade rahvastik – valdade asulates (vallasisesed linnad, alevid, alevikud ja külad) elav rahvastik.

Vanemate sünniriik – riik vastavalt 2000. aasta algul kehtinud riikide jaotusele. Kui isiku vanem on sündinud enne 1945. aastat Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone vahelisel alal (Narva jõe tagune Virumaa osa ja Petserimaa osa), märgiti sünniriigiks Eesti.

Vanus – isiku vanus on arvestatud täisaastates. Vanuse esitamise aluseks on 2000. aasta 31. märts. Alla üheaastaste laste vanuseks on 0 aastat.

Võõrkeelte oskus – märgiti keel(ed), mida isik oskas lugeda, kirjutada või kõnelda. Vastuseks võis märkida ainult neid keeli, mida isik oskas peale emakeele. Etteantud vastusevariandid olid järgmised: «eesti keel», «vene keel», «inglise keel», «saksa keel», «prantsuse keel», «soome keel», «rootsi keel», «läti keel», «oma rahvuse keel» («rahvuskeel»), «muu(d) keel(ed)» ja «ei oska». Vastusevarianti «oma rahvuse keel» loeti teiste seas prioriteetseks - kui isiku rahvuskeel ühtis mõne loetelus toodud keelega (näit eesti keel), tuli eelistada vastust «oma rahvuse keel». Kui tabelis ei ole oma rahvuse keelt eraldi välja toodud, siis on see vastus ära jaotatud teiste keelte vahel, arvestades isiku rahvust.

Isik loeti nimetatud keelt oskavaks, kui tema keeleoskus võimaldas toime tulla tuttavates keelekasutusolukordades lugemisel, kirjutamisel või kõnelemisel (ka kuulamisel). Kui isik suutis ennast väljendada tuttavates suhtlusolukordades, sai aru selgest kõnest igapäevaelu teemadel, mõistis üldjoontes lihtsama teksti sisu ja suutis koostada lühikesi tarbetekste, siis oli see piisav keeleoskustase, et vastata küsimusele jaatavalt. Kui mõni neist oskustest puudus, kuid teine ületas

eespool nimetatud nõudeid, siis võis seda ikkagi jaatavaks vastuseks pidada. Näiteks võis isikut lugeda keelt oskavaks, kui ta

- a. kõneles üsna vabalt, kuid ei osanud kirjutada;
- b. suutis lugeda võõrkeelset eri- või huvialakirjandust, kuid ei osanud rääkida;
- c. sai aru võõrkeelsetest raadio- ja telesaadetest, kuid ei osanud kõnelda ega kirjutada.

Võõrkeelte oskuse küsimusele vastamine oli vabatahtlik.

Õppija – 3-aastane või vanem või teadmata vanusega isik, kes omandab üld-, kutse- või erialaharidust formaalharidussüsteemis (riiklike õppekavadega fikseeritud ning organisatsiooniliselt tagatud haridus), s.t üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis või käib koolieelses lasteasutuses. Arvesse lähevad nii statsionaarses (päevases, öhtuses, eksternina) kui ka kaugõppes toimuvad õpingud, samuti need, kus on tegemist õpinguvaheajaga, mille puhul vormilised sidemed õppeasutusega olid loendusmomendil säilinud (akadeemiline puhkus, vaba semester vms).

Õppijad jagunevad haridusastme järgi järgmiselt:

- Alusharidus (koolieelne lasteasutus) - isikud, kes käivad koolieelse lasteasutuse (lastesõim, lasteaed, lastekeskus, erilasteaed, lasteaed-alkool) sõime-, lasteaia-, sobitus- või erirühmas. Siia ei kuulu isikud, kes õpivad koolieelse lasteasutuse juures asuvas kooliklassis või koolieelikute ettevalmistusrühmas.
- 1.-6. klass - isikud, kes õpivad üldhariduskooli (algkooli, põhikooli, keskkooli, gümnaasiumi jms) 1.-6. klassis.
- 7.-9. klass - isikud, kes õpivad üldhariduskooli 7.-9. klassis.
- 10.-12. klass - isikud, kes õpivad üldhariduskooli 10.-12. klassis.
- Kutse- või keskeriõpe põhihariduse baasil - isikud, kes on hõivatud kutse-, kutsekesk- või keskeriõppega, kus sisseastumisel on tingimuseks omandatud põhiharidus. Siia kuuluvad ka isikud, kes on hõivatud kutseõppega, kus baasharidus ei ole defineeritud. Tingimuseks on, et kooolitus kestaks vähemalt üheksa kuud. Siia ei kuulu isikud, kes üldhariduskoolis omandavad koos keskharidusega ka ameti (nemad kuuluvad eelmisesse rühma).
- Kutse- või keskeriõpe keskhariduse baasil - isikud, kes õpivad kutse-, kutsekesk- või keskerihariduse õppekava järgi, kus sisseastumisel on tingimuseks omandatud keskharidus.
- Kõrgharidusõpe - isikud, kes õpivad:
 - a. kutsekõrghariduse õppekava järgi;
 - b. diplomiõppes, s.o kõrghariduse taseme õppekava järgi, kus lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust tõendav diplom;
 - c. bakalaureuseõppes.
- Magistriõpe - isikud, kes õpivad kõrgkoolis magistriõppes või internatuuris.
- Doktoriope - isikud, kes õpivad kõrgkoolis doktoriooppes või residentuuris.